OVERVÅGNING AF DE ALMINDELIGE FUGLEARTER I DANMARK 1975-2024

Dansk Ornitologisk Forening
BirdLife DANMARK

Årsrapport for Punkttællingsprogrammet

DOF RAPPORT 36

OVERVÅGNING AF DE ALMINDELIGE FUGLEARTER I DANMARK 1975-2024

Årsrapport for Punkttællingsprogrammet

Dansk Ornitologisk Forening
BirdLife DANMARK

Titel:	Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2024.
Forfattere:	Thomas Vikstrøm & Daniel Palm Eskildsen
Udgivelsesår:	2025
Bedes citeret:	T. Vikstrøm & D.P. Eskildsen 2025: Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2024. Årsrapport for Punkttællingsprogrammet. Dansk Ornitologisk Forening.
Forsidefoto:	Gråand. Foto: Oliver Zeeberg Nielsen
Bagsidefoto:	Hjejler. Foto: Daniel Palm Eskildsen
ISBN-nr.	978-87-90310-12-7
ISSN-nr.	Trykt version: 1903-8046, elektronisk version: 1903-8054
Kontaktpersoner:	Thomas Vikstrøm (thomas.vikstroem@dof.dk) Daniel Palm Eskildsen (dpe@dof.dk)
Udgiver:	Dansk Ornitologisk Forening Vesterbrogade 138-140 1620 København V Telefon: 33 28 38 00 E-mail: dof@dof.dk WWW.dof.dk
Layout og tryk:	KLS PurePrint

CERTIFIED cradle to cradle SILVER
PurePrint® by KLS
Produceret bionedbrydeligt af KLS PurePrint A/S
FSC www.fsc.org MIX Papir | Støtter ansvarligt skovbrug FSC® C022933
KYOTO PROTOCOL CO2 No. 001 KLIMA-NEUTRAL TRYKSAG

INDHOLDSFORTEGNELSE

COMMON BIRD CENSUS IN DENMARK 1975-2024 . . . 6
INDLEDNING . . . 7
Årets gang . . . 8
Byudvikling indhenter det bynære agerland samt en dansende havesanger . . . 8
Punkttællinger! og Punkttællingsmøde . . . 9
Punkttællertur for DOF Vestsjælland og Storstrøm . . . 10
METODER . . . 11
Dataindsamling . . . 11
Ruter og deltagere . . . 11
Arternes bestandsudvikling . . . 12
Indeks . . . 14
INDIKATORER . . . 15
Formål med indikatorer . . . 15
Beregning af indikatorer . . . 15
Tendenser for indikatorerne . . . 16
Årets tema . . . 17
REFERENCER TIL METODER, INDEKS, INDIKATORER & TEMA . . . 19
Appendiks . . . 20
Appendiks 1 – Oversigt over tendenser for ynglefugle og vinterfugle . . . 22
Appendiks 2 – Grafer med bestandsudvikling for de almindeligt forekommende arter i Danmark . . . 26
Appendiks 3 – Oversigt over arter i indikatorerne . . . 40
Appendiks 4 – Oversigt over projektdeltagere i alle sæsoner 2023-24 . . . 43
Appendiks 5 – Tidslinje over ændringer i Punkttællingsprogrammets retningslinjer . . . 47

COMMON BIRD **CENSUS IN DENMARK 1975-2024**

This report presents results from the Danish Point Count Census (www.dof.dk/punkt) for wintering birds during the period 1975/76-2023/24 and for breeding birds during the period 1976-2024.

Indices and trends for 120 breeding species and for 87 wintering species are calculated using the software TRIM (TRends and Indices for Monitoring data), which is suitable for analyzing long-time series of counts with several missing values.

Appendix 1 shows the trends for breeding birds and wintering birds as well as the scientific and Danish names of all species. For each species the index is set to 100 in the first year the species meets the criteria for inclusion. The indices can be found at www.dof.dk/punktindeks. Furthermore, the mean annual percentual change in the index for the entire period and the level of significance for long- term trends are shown for each species.

The Point Count Census is based on a free choice scheme and is conducted by volunteers who select their own route consisting of 10-20 points. There are now four independent annual counts, one during the winter season (from December 20th to January 20th), one during the early breeding season (from March 15th to April 30th), one during the late breeding season (from May 1st to June 15th), and one nocturnal (from May 20th to July 10th). The habitat surrounding each point is characterized by ascribing each of the four quadrants around the point to one of nine habitat categories. Data may be submitted to BirdLife Denmark by either a new app, the web-based database DOFbasen or alternatively by dispatched paper forms.

For the past two decades, the number of routes mostly has been slowly increasing (fig. 1), and although the routes are neither randomly nor systematically distributed, they are found in all parts of the country (table 1, fig. 2). In the Point Count Census participants are also asked to register observations of mammals, allowing calculation of indices and trends for four of the most common larger Danish mammal species, namely Brown Hare, Red Fox, Roe Deer, and Red Squirrel, which can be found in appendix 2.

Finally, this report presents a set of bird indicators, which are based on the Danish breeding bird indices and a species selection method developed by PECBMS (Pan-European Common Bird Monitoring Scheme). The indicators describe the population trends of 'farmland birds', 'woodland birds' and 'all other common birds', see fig. 3, table 2 and appendix 3. Besides these three PECBMS categories, a category including all 120 Danish breeding bird species excluding Hooded Crow is shown.

Lists of all volunteers are shown in appendix 4, and trend graphs are presented in appendix 2.

The administration of the common bird census is run by DOF/BirdLife Denmark with financial support from the Danish Ministry of Environment throughout 2027.

Agerhøne. Foto: Flemming Bornholdt.

INDLEDNING

Nærværende rapport beskriver bestandsudviklingen for de almindelige danske ynglefugle og vinterfugle i form af indeks baseret på punkttællingsdata fra de sidste 50 år (1975/76-2023/24 for vinterfugle og 1976-2024 for ynglefugle). Rapporten beskriver bestandsudviklingen for 120 arter af ynglefugle og 87 arter af vinterfugle i Danmark og tillige fire arter af pattedyr i begge sæsoner. Samlet set bringes der punkttællingsindeks for 136 fuglearter.

Punkttællingsprogrammets primære formål er at opnå viden om den langsigtede bestandsudvikling for de almindelige danske fuglearter, og med sin start i vinteren 1975/76 er programmet blandt de ældste fugleovervågningsprojekter i Europa. Se eventuelt mere på www.dof.dk/ punkt.

Punkttællingsprogrammet er den eneste langtidsundersøgelse af sin art i Danmark, og for langt hoved- parten af de almindelige fuglearter tilvejebringer programmet den eneste viden, vi har om fuglenes bestandsudvikling. Resultaterne indgår yderligere i et europæisk samarbejde om at overvåge fuglelivet, hvorved de giver indsigt i fuglearternes bestandsudvikling og levestedernes tilstand på europæisk plan.

Punkttællingerne indgår i DOF's fugleovervågningsstrategi, der søger at sikre en systematisk og bredt dækkende dataindsamling med fokus på tre grundelementer: arter, lokaliteter og levesteder. Herved udgør Punkttællingsprogrammet et vigtigt redskab i Danmarks naturovervågning og naturbeskyttelse.

Hvert år udarbejdes der en rapport, der præsenterer de grundlæggende data fra punkttællingerne, herunder indeks på alle relevante arter og en oversigt over deltagere og ruter. Rapportens formål er at samle og præsentere undersøgelsens væsentligste resultater for de mange involverede fugletællere og andre ornitologer og at øge lysten til fortsat at deltage i denne og lignende undersøgelser. Forhåbentlig vil diverse myndigheder og forskere, der arbejder med den danske natur, også finde rapporten interessant og anvendelig.

Sortmejse. Foto: Poul Holm Pedersen.

Rapporten præsenterer endvidere opdaterede, overordnede, naturtypespecifikke indikatorer, der er udarbejdet på baggrund af bestandsindeks og kan anvendes til at beskrive den generelle tilstand for fuglelivet i en given naturtype.

Fugleovervågningen udføres af frivillige deltagere blandt DOF's medlemmer, der således sikrer gennemførelse af overvågningen af Danmarks fugle for relativt begrænsede midler. En stor tak skal derfor lyde til alle deltagere gennem årene. Fugleovervågningen kan kun gennemføres takket være den store frivillige indsats fra disse mange deltagere. Navnene på optællerne i de seneste sæsoner er vist i appendiks 4.

Der skal desuden lyde en stor tak til Oliver Zeeberg Nielsen for det smukke forsidefoto samt til Albert Steen-Hansen, Flemming Bornholdt, Poul Holm Pedersen, Peter Dam, John Larsen, Hans Henrik Larsen og Oliver Zeeberg Nielsen for udlån af de øvrige fotos.

Overvågningen af de almindelige danske fugle indgår i en samarbejdsaftale mellem DOF og Miljøministeriet (gældende til og med 2027).

ÅRETS GANG

Som det fremgår af gennemgangen nedenfor, blev 2024 på godt og ondt et begivenhedsrigt år i Punkttællingsprogrammets nyere historie.

Den 1. februar afholdt DOF Bornholm endnu et vellykket punkttællingsmøde med 14 deltagere. Senere på måneden kunne den lokale punkt- og spontantællingskoordinator Henriette Tøttrup meddele, at alle kvadrater på Bornholm nu var dækket med spontantællinger. Henriette tilføjede, at det var virkelig sjovt, fordi hun skulle ud på de yderste klipper ved Svenskehavn og måtte tjekke med Google Maps, om hun var langt nok ude. "Jeg kan kun sige at jeg kom ud steder jeg aldrig ville være kommet ellers, og nogen steder bliver det nok den eneste gang".

I marts udsendte vi en spørgeskemaundersøgelse om, hvorvidt punkttællingsrapporten burde overgå til et rent digitalt format. Vi modtog hurtigt imponerende 240 svar – med et flertal af fortalere for en digitalisering.

Den 16. april afholdt DOF Nordjylland et arrangement om punkt- og spontantælling med deltagelse fra projektgruppen i Fuglenes Hus. Arrangementet blev afholdt på og ved Skillingbro Naturskole i Himmerland, og flere af deltagerne benyttede lejligheden til at få en guidet flagermustur i Tingbæk kalkmine før arrangementet. Læs mere nedenfor.

Den 27. april var 22 punkttællere fra DOF Vestsjælland og Storstrøm på en belønningstur til Gyldensteen Strand på Nordfyn. Læs mere nedenfor.

I maj blev den længe ventede app til punkttælling lanceret, primært til brug på nyoprettede ruter. Da vi i DOF nok er de første til at lancere en sådan app, blev nyheden om appen i oktober omtalt i nyhedsbrevet fra Punkttællingsprogrammets internationale moderorganisation, European Bird Census Council.

I juni afholdt Punkttællingsprogrammet to lynkurser i natfugle, begge i samarbejde med DOF-projektet "Mørkets Fugle", finansieret af Friluftsrådet. Lynkurserne bød på såvel natpunkttælling og spontantælling som på øvelser i brug af parabol, flagermusedetektor og natkikkert (der jo ikke er relevante under punkt- og spontantælling). Der blev afholdt ét kursus i Vejlerne i Nordvestjylland og ét i Tibirke Ellemose/Holløse Bredning i Nordsjælland. Kurserne samlede i alt 14 deltagere, der i Vejlerne fik lejlighed til at øve sig på bl.a. krikand, plettet rørvagtel, rørdrum, natugle, blåhals og sivsanger samt husmår og brunflagermus. I Tibirke blev det ligeledes til krikand, natugle, blåhals og sivsanger; desuden bl.a. tinksmed og fem arter af flagermus. Hertil kom ikke mindst 100-vis af sankthansoldenborrer samt en flot atlaskspinder (natsommerfugl).

I august blev Bo Kayser afløst af Søren Højrup som punkttællingskoordinator for DOF Storstrøm. Tak til Bo for hans 6½ år i hvervet, som bl.a. bød på lokal afholdelse af et punkttællingskursus.

Den 30. september afholdt DOF Roskilde et lokalt punkt- og spontantællingsarrangement med deltagelse fra Fuglenes Hus. Ni interesserede deltog i mødet, heraf syv helt nye interesserede.

I oktober udtrådte Michael Fink Jørgensen efter mange år af projektgruppen pga. en ændret fordeling af arbejdsopgaver i Fuglenes Hus. Dette farvel til Michael har desværre medført en mærkbart forringet servicering af projektets deltagere, hvilket vi blot kan håbe på jeres overbærenhed med.

I december blev et påmindelsesbrev om vintertællingen udsendt for sidste gang, da det nu er blevet vedtaget ikke længere at udsende hverken påmindelsesbreve eller en trykt årsrapport til optællerne, da begge dele er særdeles dyrt for DOF.

Beretninger fra punkttællere &koordinatorer

I år er der indkommet følgende tre beretninger:

Byudvikling indhenter det bynære agerland samt en dansende havesanger

Jeg har forsøgt at passe min rute (sen yngle) efter bedste evne siden 2018. Da jeg oprettede ruten, var der fokus på de såkaldte "Agerlandsfugle", så jeg tænkte at ruten hellere måtte forbi byskiltet og ud i det åbne land. Efter en længere omgang lokalplanlægning mv., blev det officielt at vi her i Brande fik endnu et nyt boligkvarter på bekostning af landbrugsarealerne, hvilket nødvendigvis ikke er en fuglemæssig ulempe(?). Det er den første større ændring på min rute, hvorfor det bliver interessant at se om jeg kan registrere en ændring af forekomsten af naturtypens typiske fugle som Landsvale, Gulspurv og Sanglærke . Heldigvis ser det ud til at ruten kan bestå, så jeg fortsat kan komme til og fra punkterne.

Rutens højdepunkt er altid at få Isfuglen langs Brande Å at se, og den skuffer heldigvis sjældent. Foruden Isfuglen blev det også i år til andet godt som Kernebider, Kærsanger og en kurtiserende Havesanger, hvilket jeg aldrig før havde set. Sangen, en solsort på speed er angiveligt så god, at den lokker en nysgerrig hun til. Det spotter hannen og han starter følgende kurtiserende dans: Hannen står overfor hunnen en foroverbøjet positur med rystende og sitrende vinger. Hunnen kommer så tæt på, at hannen, stadig i den beskrevne positur, hopper omkring hunnen. Jeg taber parret af syne, og cirka 1 minuts penge senere

begynder sangen igen. Uvist om der kom succes ud af det. Haren dukkede også på denne tælling, og den husker jeg såmænd også at registrere, så vores viden om harens bestandsstatus kan forbedres. Haren havde fundet et stille øjeblik til at guffe grønt i en have denne morgen på Grundlovsdag, hvilket der kom vedhæftede billede ud af.

Morten Swayne Storgaard (7330MSS)

Punkttællinger! og Punkttællingsmøde

Thomas Vikstrøm og Daniel Palm Eriksen holdt et fint oplæg om Punkttællingsprogrammet i og ved Skillingbro tirsdag den 16. april. 13 deltagere mødte op. Vi startede kl. 15 med at gå en tur i felten og prøve elementer af feltarbejdet. Det giver altid anledning til gode betragtninger og diskussioner om iagttagelser i felten. Et emne der altid er forskellige vurderinger af, er, hvilke naturtyper man vurderer der er på et givent punkt. Det skal også med i denne fortælling, at vi på den praktiske tur om eftermiddagen så fugle som begejstrede på turen. De bedste var f.eks. Taffeland – Grønspætte – Ravn og Fiskeørn med flere. Samme, og andre uventede arter, kan også mødes på en punkttælling.

Efter et par gode timer kunne alle samles til et måltid inden aftenens program startede. Vejret var så venligt lige den aften, at vi kunne side ude på terrassen og nyde sol og stilhed i den naturperle som Naturskolen ligger i.

Efter maden rykkede vi ind i for at høre og tale om oplægget om Punkttællingsprogrammet. Det er som de fleste punkttællere ved, krumtappen i de indsamlede fugledata, som bruges af miljømyndighederne, når der forhandles om landbrugs- miljø- og fredningsmæssige beslutninger i Danmark. I overblikket over hvordan det ser ud med tællinger i Nordjylland, er der som tidligere nævnt, et par store huller på kortet, som vi meget gerne ser blive minimeret. Dette gælder i Frederikshavn kommunes sydlige områder, det meste af Hjørring kommunes område og områder vest for Brønderslev by og ind i Jammerbugt kommune. Altså især i landbrugsområderne. De tre kommuner har også gode naturområder, hvor der ingen dækning er. Derfor er vi kede af at der kun var en tilmelding til samme møde i Knivholt den 17. april og som derfor blev aflyst.

Syd for Limfjorden er det i Vesthimmerlands kommune omkring Års, der er dårlig dækning.
Fra os nordjyske koordinators side var formålet med at få Daniel og Thomas til at komme og give dette oplæg, at vi fik nogle til at kigge på disse huller på landkortet over afholdte punkttællinger og måske få lyst til at minimere hullernes størrelse, ved tage en punkttællingsrute i dem. (Man må også gerne lægge en rute i nærheden af etablerede ruter, for det er bedre end ikke at tage en ny rute).

Vi håber at nogle af mødets deltagere fik inspiration til at tage en rute, men også du kære læser, måske får en overvejelse om at skulle prøve udfordringen! Er dette tilfældet er du meget velkommen til at henvende sig til en af os koordinator, eller til Thomas eller Daniel som er parat til at vejlede. Vi er her for det samme.

Spontantælling er den nye metode i projektet. Man kan sagtens deltage som spontantæller uden at være punkttæller. Kort fortalt skal du installere en app på din telefon og

Kernebider. Foto: Albert Steen-Hansen.

Løvsanger. Foto: Peter Dam

så klarer du tællingen via den. Eller, du tæller på et punkt i 5 min. med notesbog og indtaster derefter i DOFbasen under linket: Spontantællinger. Nærmere om hvordan, kan vi hjælpe med. Er der flere der er interesseret i det kan vi arrangere et møde hvor vi introducerer appen og brugen af den. Giv os et praj hvis I ønsker vi holder en introduktion en dag inden længe til:
Henrik Møller Thomsen: henrida.kirk@gmail.com eller Svend Erik Mikkelsen: svemik45@hotmail.com.

I Nordjylland er der udbrudt en konkurrence, om at være i toptyve blandt spontantællere i hele landet. Vi er 6 til 8 personer fra Nordjylland i toptyve i disse dage, men det kan hurtigt ændre sig. Der er andre deltagere i landet som tager konkurrencen op. Hos os i Nordjylland giver det en god dækning i kvadraterne omkring Aalborg og omegn. I de fleste kvadrater i Nordjylland er der blevet talt mindst en - eller få gange - i det første år. Men i Hjørring og Frederikshavn kommuner er der flere kvadrater, hvor der endnu ikke er lavet en spontantælling. Til alle! Kom bare ud med kikkerten og få ændret dette lidt kedelige billede.

Svend Erik Mikkelsen og Henrik Møller Thomsen, lokalkoordinatorer i DOF Nordjylland

Punkttællertur for DOF Vestsjælland og Storstrøm

Lørdag d. 27. april var 22 punkttællere fra DOF Vestsjælland og Storstrøm på bustur til Gyldensteen Strand. Vi blev modtaget af naturformidler Jens Bækkelund, der havde tilbudt at være vores guide på dagen Jens Bækkelund fortalte om Gyldensteens historie og funktion med naturformidling, forskning og undervisning.

Efterfølgende gik vi først til saltvandslagunen, hvor vi havde et flot overblik fra diget i det gode vejr. Efterfølgende gik hele gruppen til Langø Mølle, som er flot indrettet som fugletårn. Det var en gåtur på små 4 km. og deltagerne havde undervejs rig lejlighed til at udveksle erfaringer og tale med gamle og nye bekendtskaber.

Vel tilbage så vi de moderne besøgsfaciliteter ved Gyldensteen Strand. Her fik vi også sandwich bragt ud fra Bogense bageri og kaffe med hindbærsnitter. Under frokosten og i bussen hjem var der en hyggelig stemning og meget snak.

Det var en dejlig dag i godt vejr og med gode oplevelser, hvor samværet med afdelingernes punkttællere var rigtigt hyggeligt.

Else Marie Jespersen, Punkttællerkoordinator, DOF Vestsjælland

METODER

Dataindsamling

Punkttællingsmetoden anvendes i både vinter- og ynglesæsonerne. Hver deltager fordeler 10-20 punkter (på nattælling dog ned til 5) på en selvvalgt rute i landskabet og markerer dem på et kort, så de kan genfindes de følgende år. På hvert punkt registreres alle sete og hørte fugle inden for et tidsrum på fem minutter uanset registreringsafstanden. Optællingen foretages i godt vejr og kan finde sted i følgende perioder:

- 20. december-20. januar (vinterfugletællinger)
- 15. marts–30. april (tidlige ynglefugletællinger
- 1. maj-15. juni (sene ynglefugletællinger) og
- 20. maj–10. juli (natpunkttællinger)

De tre førstnævnte typer af tællinger skal helst foretages i de tidlige morgentimer, hvor fuglene er mest aktive og lettest at opdage.

På hvert punkt beskriver optælleren naturtypeforholdene i fjerdedele vha. en firecifret talkode; et punkt placeret i en ensartet naturtype vil således blive beskrevet med fire ens cifre, mens et punkt midt mellem forskellige naturtyper vil blive beskrevet med 2-4 forskellige cifre. Dette muliggør analyser af registreringerne af fuglene i specifikke naturtyper. De ni definerede naturtyper er 1) nåleskov, 2) løvskov, 3) agerland, 4) mose/kær, 5) hede, 6) klit/strand, 7) bymæssig bebyggelse, 8) sø og 9) eng. Optællerne rapporterer antallet af fugle, de har registreret på rutens punkter, og beskriver tillige vejrforholdene under tællingen. Dette sker ved anvendelse af enten 1) den nye app, 2) i DOFbasens punkttællingsmodul (www.dofbasen.dk) eller 3) ved indsendelse af et skema.

Ruter og deltagere

- I den tidlige ynglesæson 2024, det fjerde år med denne type tællinger, optalte 161 deltagere fugle på 199 ruter, en enkelt rute mere end året før.
- I den sene ynglesæson 2024 optalte 319 deltagere fugle på 425 ruter, hvilket er 26 ruter færre end året før (figur 1, tabel 1).
- Under nattællingerne i 2024, også det fjerde år med denne type tællinger, optalte 47 deltagere fugle på 53 ruter, dvs. tre ruter færre end året før.
- Under vinterfugletællingen 2024/25 optalte 271 deltagere fugle på 336 ruter, hvilket var to ruter færre end året før.

Alt i alt deltog 388 punkttællere i 2024, og af disse deltog 25 i alle fire sæsoner.

Lille skallesluger. Foto: Oliver Zeeberg Nielsen.

Figur 1. Antallet af udførte punkttællingsruter i henholdsvis vintersæsonerne 1975/76-2023/24 (blå søjler) og de sene ynglesæsoner 1976-2024 (røde søjler). Desuden ses for 2021-24 de udførte ruter I den tidlige yngle-sæson (grøn) samt udførte nattællinger (sort).

The number of point count census routes in the winter seasons 1975/76-2023/24 (blue columns) and in the late breeding seasons 1976-2024 (red columns). For 2021-24 are also shown the routes in the early breeding season (green) and night routes (black).

Lokalafdeling	Sæson	2024	2023	Forskel
DOF Bornholm	Nattællinger	2	2	0
	Sene yngletællinger	12	13	-1
	Tidlige yngletællinger	6	8	-2
	Vintertællinger	6	9	-3
DOF Fyn	Nattællinger	1	1	0
	Sene yngletællinger	29	32	-3
	Tidlige yngletællinger	15	15	0
	Vintertællinger	30	30	0
DOF København	Nattællinger	7	6	1
	Sene yngletællinger	51	48	3
	Tidlige yngletællinger	19	20	-1
	Vintertællinger	42	47	-5
DOF Nordjylland	Nattællinger	6	6	0
	Sene yngletællinger	51	53	-2
	Tidlige yngletællinger	32	30	2
	Vintertællinger	42	40	2
DOF Nord-sjælland	Nattællinger	6	6	0
	Sene yngletællinger	31	35	-4
	Tidlige yngletællinger	17	18	-1
	Vintertællinger	29	34	-5
DOF Nordvest-jylland	Nattællinger	3	4	-1
	Sene yngletællinger	26	27	-1
	Tidlige yngletællinger	13	12	1
	Vintertællinger	16	20	-4
DOF Østjylland	Nattællinger	7	8	-1
	Sene yngletællinger	50	51	-1
	Tidlige yngletællinger	25	27	-2
	Vintertællinger	41	44	-3
DOF Sønder-jylland	Nattællinger	2	2	0
	Sene yngletællinger	20	22	-2
	Tidlige yngletællinger	10	10	0
	Vintertællinger	18	22	-4
DOF Storstrøm	Nattællinger	5	6	-1
	Sene yngletællinger	25	31	-6
	Tidlige yngletællinger	8	7	1
	Vintertællinger	25	26	-1
DOF Sydøst-jylland	Nattællinger	2	4	-2
	Sene yngletællinger	35	38	-3
	Tidlige yngletællinger	12	13	-1
	Vintertællinger	23	28	-5
DOF Sydvest-jylland	Nattællinger	2	2	0
	Sene yngletællinger	19	21	-2
	Tidlige yngletællinger	13	13	0
	Vintertællinger	16	19	-3
DOF Vestjylland	Nattællinger	6	5	1
	Sene yngletællinger	28	29	-1
	Tidlige yngletællinger	9	7	2
	Vintertællinger	20	22	-2
DOF Vestsjælland	Nattællinger	4	4	0
	Sene yngletællinger	48	51	-3
	Tidlige yngletællinger	20	18	2
	Vintertællinger	30	31	-1

Tabel 1. Antallet af optalte punkttællingsruter og forskellen fra sidste år fordelt på DOF's lokalafdelinger i den sene ynglesæson 2024 og i vintersæsonen 2023/24.

The number of routes per local branch monitored in the late breeding season 2024 and in the winter season 2023/24.

Det seneste fald i antallet af tællere skyldes antagelig dels en ophørt effekt af covid-19-pandemien, som formentlig betød, at flere mennesker i 2020-22 fandt tid til at udføre en tælling, dels at et stigende antal projektdeltagere melder fra pga. alder.

Set over hele tidsperioden har antallet af ruter ellers i begge de klassiske sæsoner (vinter og sen yngletid) efter en eksponentiel stigning i undersøgelsens første 10-15 år været svagt stigende siden slutningen af 1980'erne (figur 1). Den geografiske fordeling af ruterne er ligeledes forbedret i løbet af projektets levetid, hvad angår både ynglefugletællinger og vinterfugletællinger. Med enkelte undtagelser er der relativt god dækning i alle landsdele (tabel 1, figur 2). Projektet ønsker fortsat bedre dækning i "tomme" områder såsom det nordvestlige og sydvestlige Jylland.

Arternes bestandsudvikling

Et af de vigtigste formål med overvågningen af de almindelige fugle er kendskabet til de enkelte arters bestandsudvikling. Vurderingen af de enkelte arters bestandsudvikling viser, om arterne er gået frem eller tilbage. Derfor udarbejdes der hvert

år bestandsindeks for alle de almindelige fuglearter. For hver art vises yderligere en tendens, der beskriver udviklingen for hele perioden, der nu er på 50 år. For visse af arterne er tidsperioden dog kortere som følge af, at antallet af registrerede individer ikke har været tilstrækkeligt stort til at beregne troværdige indeks i de første år. Udviklingen for de enkelte arter er vist som tendenser (appendiks 1) og som grafer (appendiks 2). Selve indeksene (med usikkerheder) er ikke vist, men kan findes på www.dof.dk/punktindeks.

Figur 2. Natruter (sorte), sene ynglefugleruter (røde) og tidlige ynglefugleruter (grønne) optalt i 2024 samt vinterfugleruter (blå) optalt i 2023/24 angivet med farvede prikker. Tidligere aktive sene ynglefugleruter og vinterruter er vist med grå prikker. Kortene viser tillige grænserne for DOF's lokalafdelinger.

Distribution of the census routes at night (black), in the late breeding season (red) and in the early breeding season 2024 and in the winter season 2023/24 (blue), indicated with colored dots. Formerly active summer and winter routes are shown with grey dots. Borders of the local branches of DOF are also shown.

Rødstjert. Foto: Albert Steen-Hansen.

INDEKS

Bestandsindeksene i rapporten er såkaldte TRIM-indeks (TRends and Indices for Monitoring data), der anvendes til lange tidsseriestudier (Pannekoek & van Strien 2004).

TRIM kan tage højde for to almindelige problemer i overvågningsdata, nemlig dels, at fuglene ikke er ensartet fordelt i landskabet, dels at data ikke er uafhængige af data fra det foregående år, men at der tværtimod ofte er stor korrelation mellem en bestandsstørrelse i to på hinanden følgende år (Pannekoek & van Strien 2004 – en manual, som også kan konsulteres for andre oplysninger).

Indeks for de enkelte arter er beregnet fra det år, hvor de i 10 år i træk er registreret på mindst 30 aktive ruter. Dog er startåret yderligere udskudt, hvis de første år har en meget større variation end i de resterende år. Indeks sættes til 100 det første år, hvor dette ikke er tilfældet, og fremtidige ændringer beregnes i forhold til basisåret.

Efter hver ny sæson genberegnes alle værdier fra første til sidste år i perioden, da eventuelle ændringer i gamle data vil kunne medføre mindre ændringer i de gamle indeksværdier. Sådanne ændringer i gamle data kan fx skyldes punkttællingsobservationer, som ikke er tastet ind i DOFbasen inden fristens udløb, og som derfor først kommer med i forbindelse med næste års analyser.

Indekset er en relativ størrelse, hvilket vil sige, at et indeks på 200 betyder en fordobling af bestanden i forhold til basisåret og et indeks på 50 en halvering, uanset bestandens absolutte størrelse. For en nogenlunde stabil bestand kan indeks variere omkring et niveau enten højere eller lavere end 100 afhængigt af, om udgangsåret tilfældigvis var godt eller dårligt for arten.

For hvert indeks beregner TRIM en usikkerhed i form af en standardfejl og et 95 %-konfidensinterval, der angiver intervallet inden for hvilket, den sande parameterværdi med 95 % sikkerhed vil ligge. Desuden beregner TRIM for hver art tendensen i form af den gennemsnitlige, relative bestandsændring pr. år med angivelse af signifikansniveau. Denne beregning viser den gennemsnitlige udvikling set over hele perioden, hvilket er anvendeligt til sammenligning af arter eller forskellige bestande af samme art. Det er dog sjældent, at en fugleart har en lineær bestandsudvikling over mere end fire årtier. Oftere vil det forekomme, at arten har gennemgået en udvikling med skiftende tendenser over tid. Tendenserne er beregnet for hele perioden på 50 år og er samlet i en oversigt over udviklingen for alle fuglearter i henholdsvis den sene ynglesæson og vintersæsonen (appendiks 1). Indeks for hver art i den sene ynglesæson såvel som vintersæsonen kan findes på www.dof.dk/punktindeks.

INDIKATORER

På baggrund af bestandsindeks anvendes Dansk Ornitologisk Forenings punkttællingsdata til at udarbejde indikatorer til Miljøministeriet, bl.a. i forbindelse med projektet "Biodiversity Information System for Europe" (https://biodiversity.europa.eu/). Indikatorerne kan ses på https://www. eea.europa.eu/ims/abundance- and-distribution-of-selected. DOF fortsætter som hidtil med at indsamle data om de mange ynglefugle, så der fortsat vil være et kvalificeret grundlag for at kunne vurdere udviklingen hos de danske ynglefugle.

Indikator	Hældning	R2	P	Signifikans	Arter inkluderet
Alle almindelige danske fugle	-0.74 ± 0.06	0,78	<0.001	***	120
Landbrugs-landsfugle	-1.19 ± 0.11	0,72	<0.001	***	22
Øvrige almindelige danske ynglefugle	-0.84 ± 0.07	0,12	<0.001	***	46
Skovfugle	-0.28 ± 0.1	0.16	0.005	**	23

*Tabel 2. Tendenserne for indikatorerne i perioden 1976-2024 i de overordnede danske naturtyper analyseret med lineær regression. Signifikansniveauer: ***: p<0.001, *: p<0.05 og NS: ikke signifikant.* ***Linear regression for the indicators in the Danish habitats 1976-2024.***

Formålet med indikatorer

Indikatorerne kan anvendes til at beskrive den generelle tilstand for fuglelivet i en given naturtype. DOF bidrager hvert år med bestandsindeks for 121 ynglefugle til et fælles europæisk projekt kaldet Pan-European Common Bird Monitoring Scheme (PECBMS), hvis formål er at udarbejde indikatorer på europæisk niveau for hhv. karakteristiske fuglearter i landbrugsland og skov samt for øvrige almindelige arter (PECBMS 2023). Disse indikatorer indgår i EU's såkaldte strukturelle indikator "Population Trends of Farmland Birds", som er et af EU's få direkte mål for den biologiske mangfoldighed. På europæisk plan er de i alt 168 almindeligt forekommende ynglefugle blevet kategoriseret inden for tre overordnede kategorier: Almindelige landbrugslandsfugle (common farmland birds), almindelige skovfugle (common woodland birds) samt alle almindelige fugle (all common birds). På baggrund af indekser for alle ynglefugle er der udarbejdet en indikator inden for hver kategori. DOF har valgt foreløbig at lade de enkelte arters kategorisering følge beslutningerne taget i PECBMS. PECBMS har defineret artssammensætningen i disse kategorier inden for forskellige europæiske regioner, der tilnærmelsesvis svarer til de anerkendte biogeografiske regioner. Danmark hører til den vesteuropæiske region med samme sammensætning af fuglearter som de øvrige vesteuropæiske lande. I denne rapport anvendes de samme kategorier derfor til at udarbejde tilsvarende indikatorer for Danmark. Artsantallet er selvfølgelig mindre, da en lang række fuglearter enten slet ikke findes i Danmark eller er for fåtallige til at udarbejde indeks for. Eftersom DOF udarbejder indeks for en del fuglearter, der ikke indgår i udarbejdelsen af indikatorer på europæisk plan, præsenteres yderligere en indikator i rapporten. Denne indikator, kaldet "alle almindelige danske ynglefugle" (i alt 120 arter), indeholder samtlige almindelige ynglefugle i punkttællingsdatamaterialet undtagen gråkrage (pga. problemer med opdelingen af den tidligere art krage i nu to arter). Kategorien inkluderer en række fuglearter, der ikke indgår i PECBMS' kategorier. Artslisten for de fire danske indikatorer kan ses i appendiks 3.

Beregning af indikatorer

Inden for hver af naturtypekategorierne 'landbrugsland', 'skov' og 'øvrige almindelige arter' er det gennemsnitlige indeks beregnet for at skabe en indikator for fuglelivet i disse naturtyper. Dette er beregnet

Hættemåge, ungfugl. Foto: Albert Steen-Hansen.

som et såkaldt geometrisk gennemsnit, hvilket betyder, at en fordobling af et indeks for en art har samme betydning for den endelige indikatorværdi, som en halvering af en anden arts indeks har. Ved beregning af disse indikatorer er indeks for hver art genberegnet således, at indeks er sat til 100 i år 2010. Dette har ingen betydning for tendensen for de enkelte arter, men derimod for indikatorerne.

Hvis ikke indeks genberegnes, vil de arter, der mangler indeks i periodens første år, påvirke det gennemsnitlige indeks/indikatoren, så den trækkes mod udgangspunktet på 100 alene af den grund, at arten er tilføjet til indikatoren på et senere tidspunkt. Tendensen for gråkrage er taget ud af indikatorerne "landbrugslandsfugle" og "alle almindelige danske ynglefugl", jf. den tidligere nævnte beslutning om ikke at bringe tendens for arten i årets rapport.

Tendenser for indikatorerne

Indeks er udarbejdet for perioden 1976-2024 (www.dof.dk/punktindeks). Udviklingen for de fire indikatorer i perioden 1976-2024 er beregnet med lineær regression og viser, at der er en tilbagegang for almindelige landbrugslandsfugle, skovfugle, øvrige almindelige fuglearter samt for alle almindelige danske ynglefugle. Udviklingen for skovfugle er også negativ, om end med lav forklaringsgrad og kun svagt signifikant (tabel 2, figur 3). De præsenterede indikatorer bliver opdateret hvert år, så udviklingen i de forskellige naturtyper kan følges. En systematisk nedarvet fejl i beregningen af indikatorernes hældningskoefficient (se tabel 2) er i nærværende rapport bragt i orden, hvorfor koefficienten for de viste indikatorer har ændret sig mere end de forgange år. Genberegning af hældningskoefficienten svarende til tidligere års rapporter kan rekvireres hos projektledelsen. Indikatorerne vil desuden blive udviklet og tilpasset, hvis det viser sig at være hensigtsmæssigt. Landbrugslandsfuglenes dramatiske nedgang ses også på europæisk plan, hvor det gennemsnitlige indeks for 'farmland birds' er faldet med 60 % i perioden 1980-2023. Nedgangen var størst i den første halvdel af perioden, og indekset synes nu at være på et nogenlunde stabilt om end lavt niveau (https://pecbms.info/trends-and- indicators/indicators/).

Figur 3. Udviklingen for indikatorerne for fuglearter i samme naturtype/kategori for henholdsvis 'landbrugslandsfugle', 'skovfugle', 'øvrige almindelige arter' samt 'alle almindelige danske ynglefugle'. Bemærk, at y-aksen er logaritmisk.
The trends for the indicators 'common farmland birds', 'common woodland birds', 'other common birds' and 'all common birds'. Notice that the y-axis is on a log scale.

ÅRETS TEMA:

Meget forskellig bestandsudvikling for et såkaldt artspar:

Løv- og gransanger

Løvsanger. Foto: Albert Steen-Hansen.

Løv- og gransanger ligner hinanden meget og tilhører begge familien løvsangere (Phylloscopidae) inden for gruppen af sangere. Denne fuglegruppes bestandsudvikling er generelt præget af tilbagegang, og blot fire danske arter, heriblandt gransangeren, udviser en stigning i bestanden efter 1980. Fælles for arterne er, at de er insektædere, og bortset fra gransangeren, munken og de to fuglekonger overvintrer arterne i Afrika syd for Sahara. Den langsigtede tilbagegang for stort set samtlige insektædende afrikatrækkere i denne gruppe kunne tyde på, at forholdene under træk og i overvintringsområderne i Afrika spiller ind mht. tilbagegangen. De nærmere årsagssammenhænge er dog vanskelige at dokumentere (Fredshavn m.fl. 2019).

Gransangeren yngler i stort set hele Europa på nær Sydspanien og det nordligste Skandinavien. Den indvandrede i 1800-tallet til Danmark fra syd og har siden spredt sig til stort set hele landet, dog med den største bestandstæthed i Østjylland, på Fyn og på Sjælland. Ynglebestanden er siden 1976 ca. seksdoblet, men har siden 2010 været nogenlunde stabil. Også den europæiske bestand synes generelt at være stabil. Gransangeren er i dag en meget almindelig art i Danmark, og artens fremgang herhjemme skyldes formentlig nyopvækst af mere og mere trævækst fx i nyplantninger og sommerhusområder samt klimaændringerne. Til trods for navnet forekommer arten sjældent i ren granskov her i landet i modsætning til i resten af Skandinavien. Gransangeren overvintrer i Sydeuropa, Nordafrika samt i Sahelzonen syd for Sahara. Den vender allerede fra midten af marts tilbage, og i milde vintre overvintrer enkelte fugle her i landet.

Gransanger. Foto: Albert Steen-Hansen.

Hvad løvsangeren angår, er den i både Norge, Sverige og Finland den talrigeste ynglefugl. Herhjemme er den vidt udbredt og yngler i både løv-, bland- og nåleskov, gerne i unge beplantninger, samt i pile- og birkemoser, sommerhusområder og i et vist omfang haver og parker.

Gransangerens bestandsudvikling i hele Europa siden 1980 og i Danmark siden 1976.

Løvsangerens bestandsudvikling i hele Europa siden 1980 og i Danmark siden 1976.

Den største tæthed af løvsangere findes i Vestjylland, hvor arten er karakterfugl i klitplantagerne, samt på Bornholm. Løvsangeren er langdistancetrækker, og de danske løvsangere overvintrer i tropisk Vestafrika. De skandinaviske løvsangere, der gæster os på trækket i stort tal, overvintrer derimod i tropisk Østafrika. Modsat gransangeren har løvsangeren været i markant tilbagegang i Danmark siden midt i 1980'erne. I dag er kun godt 25 % af bestanden fra dengang tilbage, men siden ca. 2015 har ynglebestanden dog tilsyneladende været stabil. Tilbagegangen er i tråd med tendensen for mange andre europæiske langdistancetrækkere, men bestanden er stabil i Sverige (Christensen m.fl. 2022) og ligefrem i fremgang i Skotland, hvorfor tilbagegang i resten af Europa er svær at forklare. Artens vinterkvarter fordeler sig som nævnt over hele det nordlige, afrikanske savannebælte med over 3000 km mellem den østligste og vestligste del, hvilket bekræfter, at løvsangeren må betragtes som en generalist, og at det formentlig ikke er habitatødelæggelse i ynglekvartererne, men vitterlig faktorer uden for yngleområdet, der er ansvarlige for artens tilbagegang (Vikstrøm & Moshøj 2020). Ringmærkningsdata for ynglefugle kunne tyde på, at tilbagegangen skyldes en forværring i kvaliteten af nogle af de afrikanske overvintringsområder, der dermed påvirker bestandens overlevelse.

De fleste fuglekiggere med nogle årtiers erfaring har nok længe haft en fornemmelse af den modsatrettede bestandsudvikling for gran- og løvsanger, men uden punkttællingerne i Danmark og resten af Europa var dette aldrig blevet dokumenteret. Forhåbentlig vil igangværende og kommende forskning kunne give nogle mere sikre forklaringer på, hvorfor det forholder sig så forskelligt for de to ellers meget lignende arter.

REFERENCER TIL METODER, INDEKS, INDIKATORER & TEMA

Overvågning af de almindelige danske fugle via DOF's punkttællinger – vejledning, metode, publikationer mv.: www.dof.dk/punkt

Christensen, J.S., Hansen, T.H., Rasmussen, P.A.F., Nyegaard, T., Eskildsen, D.P., Clausen, P., Nielsen, R.D. & Bregnballe, T. 2022: Systematisk oversigt over Danmarks fugle 1800-2019. – Dansk Ornitologisk Forening.

Danmarks Fugle – udbredelse, bestandsudvikling m.v. for de enkelte arter: https://dofbasen.dk/danmarksfugle/og https://dofbasen.dk/atlas/arter/

European Bird Census Council – europæiske trends og indikatorer, TRIM, mv.: www.ebcc.info

Fredshavn, J.R., Holm, T.E., Sterup, J., Pedersen, C.L., Nielsen, R.D., Clausen, P., Eskildsen, D.P. & Flensted, K.N. 2019. Størrelse og udvikling af fuglebestande i Danmark – 2019. Artikel 12-rapportering til Fuglebeskyttelsesdirektivet. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 46 s. – Videnskabelig rapport nr. 363 http://dce2.au.dk/pub/SR363.pdf

PECBMS 2023: Trends of common birds in Europe, 2023 update. https://pecbms.info/trends-of-common-birds-in-europe-2023-update/

Vikstrøm, T. & Moshøj, C. (red.) 2020: Fugleatlas – de danske ynglefugles udbredelse. Dansk Ornitologisk Forening & Lindhardt & Ringhof.

Duehøg. Foto: John Larsen

APPENDIKS

Appendiks 1 Oversigt over tendenser for ynglefugle og vinterfugle. For hver art er vist en langtidstendens dækkende alle de år, hvor der er udarbejdet indeks for arten, og det gennemsnitlige antal observerede individer pr. år. For hver art er angivet den gennemsnitlige, procentuelle ændring per år, om tendensen er signifikant (**: p<0,01, *: p<0,05), samt om artens bestandsudvikling er positiv, negativ, stabil eller usikker..

*Trends for breeding birds and wintering birds in Denmark. For each species the long-term trend, the mean annual change, the significance of the trend (**: p<0,01, *: p<0,05) and the direction of the trend (positive, negative, stable, or uncertain) are indicated.*

Appendiks 2 Grafer med bestandsudvikling for de almindeligt forekommende arter i Danmark. For de arter, hvor der kun er beregnet ynglefugleindeks, er udviklingen vist med rødt, og for de arter, hvor der kun er beregnet vinterfugleindeks, er den vist med blåt. For størstedelen af de resterende, overvintrende arter med indeks beregnet for begge sæsoner ses begge sæsoners udvikling i samme graf/figur med henholdsvis rødt og blåt. Enkelte arter med indeks for både yngle- og vinterforekomst er dog vist med to grafer, da udviklingen dårligt kan overskues på en samlet graf.

Population trends for all common birds in Denmark. Breeding bird trend is indicated in red and winter bird trend in blue.

Appendiks 3 Oversigt over arter i indikatorerne.

Overview of species in the indicators.

Appendiks 4 Oversigt over projektdeltagere i alle fire sæsoner i 2024. Ruter mm. kan findes på https://dofbasen.dk/pkt/kort.php

All project participants in the seasons of 2022-23. Routes etc. can be found at https://dofbasen.dk/pkt/kort.php

Appendiks 5 Tidslinje over ændringer i Punkttællingsprogrammets retningslinjer.

Timetable of changes in the instructions for carrying out Point Count Census.

Skovspurv. Foto: Oliver Zeeberg Nielsen

Appendix 1. Oversigt over tendenser for ynglefugle og vinterfugle

	Yngleti*d (breeding season)*								Vinter *(Winter)*							
	Langtidstendens *(Long term trend)*					Korttidstrend *(Short term trend (since 2014)*			Langtidstendens *(Long term trend)*					Korttidstrend *(Short term trend (since 2014)*		
	Startår *Starting year*	Ind/år *Ind/yr*	%/år *%/yr*		Ten-dens *Trend*	%/år *%/yr*		Ten-dens *Trend*	Startår *Starting year*	Ind/år *Ind/yr*	%/år *%/yr*		Ten-dens *Trend*	%/år *%/yr*		Ten-dens *Trend*
Lille Lappedykker (Tachybaptus ruficollis)	1987	35	-1,22		●	0,15		?	2001	70	2,44	*	▲	6,99	*	▲
Toppet Lappedykker (Podiceps cristatus)	1983	419	-2,71	**	▼	-1,34		●	1998	102	1,66		●	4,39		?
Gråstrubet Lappedykker (Podiceps grisegena)	1987	99	-0,44		●	-3,24		?								
Skarv (Phalacrocorax carbo)	1988	1833	0,6	*	▲	-1,45		●	1994	1096	4,42	**	▲	-0,68		●
Fiskehejre (Ardea cinerea)	1979	475	1,61	**	▲	2,11	*	▲	1980	373	0,15		●	-3,2	*	▼
Knopsvane (Cygnus olor)	1981	1383	0,16		●	1,24		●	1984	3129	0,63	*	▲	-2,53	*	▼
Sangsvane (Cygnus cygnus)									1985	2775	4,07	**	▲	-0,14		●
Grågås (Anser anser)	1987	2229	7,58	**	▲▲	-0,73		●	1992	4319	19,97	**	▲▲	0,96		●
Canadagås (Branta canadensis)									1999	1074	-1,75	*	▼	-6,22		?
Bramgås (Branta leucopsis)	2013	1531	-1,12		?	0		?	2012	6314	10,93	**	▲▲	9,19	*	▲▲
Gravand (Tadorna tadorna)	1978	840	-2,66	**	▼	-2,64	*	▼	1991	231	-1,76	*	▼	-1,76		?
Pibeand (Mareca penelope)									2007	1431	10,9	**	▲▲	14,12	*	▲▲
Krikand (Anas crecca)	1998	53	3,02	*	▲	0,6		?	2004	334	8,64	*	▲▲	8,37	*	▲
Gråand (Anas platyrhynchos)	1977	2026	-0,03		●	-3,15	*	▼	1978	6591	1,82	**	▲	-2,1	*	▼
Skeand (Spatula clypeata)	1994	42	-0,8		●	4,76		?								
Taffeland (Aythya ferina)	1992	65	-1,59	*	▼	-6,93		?	1993	226	-3	*	▼	2,87		?
Troldand (Aythya fuligula)	1986	367	-1,34	*	▼	-3,57		?	1987	1793	0,61		●	-5,37	*	▼
Ederfugl (Somateria mollissima)	1996	1289	-1,89	**	▼	-1,08		?	2004	1219	-0,51		●	0,18		?
Hvinand (Bucephala clangula)	2005	62	-5,37	*	▼	-6,56		?	1986	1495	0,92	*	▲	-0,09		●
Lille Skallesluger (Mergellus albellus)									2008	73	-1,57		?	2,73		?
Toppet Skallesluger (Mergus serrator)	1988	134	-2,76	**	▼	-1,56		?	1992	316	-0,32		●	1,65		?
Stor Skallesluger (Mergus merganser)									1985	777	1,59	*	▲	-4,65		?
Hvepsevåge (Pernis apivorus)	1984	16	-1,92	*	▼	-1,47		?								
Rød Glente (Milvus milvus)	2007	34	15,39	**	▲▲	18,47	**	▲▲								
Havørn (Haliaeetus albicilla)									2011	48	9,41	*	▲▲	7,62	*	▲
Rørhøg (Circus aeruginosus)	1988	87	2,75	**	▲	0,72		●								
Blå Kærhøg (Circus cyaneus)									1989	29	-2,33	**	▼	1,75		?
Duehøg (Astur gentilis)	1988	10	-5,66	**	▼	-8,19		?	1985	14	-1,61	*	▼	-6,25		?
Spurvehøg (Accipiter nisus)	1981	35	-1,45	*	▼	-2,95		?	1977	78	-1,78	**	▼	-2,06		?
Musvåge (Buteo buteo)	1976	354	0,47	*	▲	-4,37	**	▼	1976	600	0,78	**	▲	-5,11	**	▼
Fjeldvåge (Buteo lagopus)									1985	44	-7,25	**	▼▼	-19,27	*	▼▼
Tårnfalk (Falco tinnunculus)	1981	115	-0,06		●	0,26		●	1977	140	-0,77	*	▼	4,03	*	▲
Agerhøne (Perdix perdix)	1984	90	-3,54	**	▼	-8,72	*	▼	1987	158	-4,48	**	▼	-2,7		?
Vagtel (Coturnix coturnix)	2011	15	-4,94	*	▼	2,12		?								
Fasan (Phasianus colchicus)	1976	1719	-1,27	**	▼	-1,56	*	▼	1977	427	1,18	**	▲	-0,04		●
Vandrikse (Rallus aquaticus)	1988	18	1,1		●	-3,34		?								
Rørhøne (Grønbenet) (Gallinula chloropus)	1981	115	-2,34	**	▼	-2,34		?	1991	65	1,63	*	▲	1,95		?
Blishøne (Fulica atra)	1977	1168	-1,87	**	▼	-3,11	*	▼	1985	2622	0,1		●	-3,56		?
Strandskade (Haematopus ostralegus)	1982	527	-1,86	**	▼	-2,91	*	▼								
Klyde (Recurvirostra avosetta)	2012	142	-1,58		?	-2,64		?								
Stor Præstekrave (Charadrius hiaticula)	1993	51	-4,3	**	▼	0,46		?								
Vibe (Vanellus vanellus)	1976	1374	-2,43	**	▼	-3,42	*	▼	2005	404	2,73		?	-5,14		?
Dobbeltbekkasin (Gallinago gallinago)	1984	66	-3,01	**	▼	-4,6		?	2001	20	-2,94		?	-9,16		?
Skovsneppe (Scolopax rusticola)									2012	6	1,63		?	-4,67		?
Storspove (Numenius arquata)	1999	78	-1,47		●	4,38		?	2008	346	7,58	*	▲	17,96	*	▲▲
Rødben (Tringa totanus)	1984	259	-1,91	**	▼	-0,54		●								
Svaleklire (Tringa ochropus)	2011	10	-11,99	*	▼	-8,66		?								
Mudderklire (Actitis hypoleucos)	2004	15	1,7		?	9,8		?								
Hættemåge (Chroicocephalus ridibundus)	1976	4829	-3,21	**	▼	-8,11	*	▼▼	1976	5278	-3,1	**	▼	-5,05	*	▼
Stormmåge (Larus canus)	1976	1543	-0,13		●	-4,26	*	▼	1977	5627	1,62	**	▲	-4,18	*	▼
Sildemåge (Larus fuscus)	1994	132	4,15	**	▲	-10,1	*	▼▼								
Sølvmåge (Larus argentatus)	1976	3240	0,86	*	▲	-2,02	*	▼	1976	5308	-0,86	**	▼	-4,72	**	▼
Svartbag (Larus marinus)	1987	135	-0,22		●	-6,04	*	▼	1985	291	-2,5	**	▼	-4,71		?
Fjordterne (Sterna hirundo)	1986	65	-1,43	*	▼	-2,26		?								
Havterne (Sterna paradisaea)	1997	90	-6,48	**	▼	-15,43	*	▼								
Huldue (Columba oenas)	1987	90	4,01	**	▲	3,59		?	2013	21	21,22	*	▲▲	21,6	*	▲▲
Ringdue (Columba palumbus)	1976	5399	1,09	**	▲	-0,06		●	1977	8486	1,95	**	▲	-1,34		●
Tyrkerdue (Streptopelia decaocto)	1978	349	-1,22	**	▼	-2,9	*	▼	1985	205	-3,36	**	▼	-1,1		?
Gøg (Cuculus canorus)	1976	1332	-0,98	**	▼	0,59		●								
Natugle (Strix aluco)	1987	13	-0,32		●	-0,84		?								
Mursejler (Apus apus)	1976	1480	-0,67	*	▼	-3,85	*	▼								
Isfugl (Alcedo atthis)	2008	8	2,4		?	-4,98		?	2012	11	5,88		?	0,41		?
Grønspætte (Picus viridis)	1987	26	-3,39	**	▼	15,8	*	▲▲	1990	15	-1,41		●	16,58	*	▲▲
Sortspætte (Dryocopus martius)	1985	25	-2,01	*	▼	11,85		?	1992	16	-2,95	*	▼	-0,24		?
Stor Flagspætte (Dendrocopos major)	1976	500	1,21	**	▲	2,18	*	▲	1978	441	1,54	**	▲	2,93	*	▲
Sanglærke (Alauda arvensis)	1976	4538	-2,16	**	▼	-1,22	*	▼	1985	96	-5,12	**	▼	-6,06		?
Digesvale (Riparia riparia)	1978	1139	-3,6	**	▼	-6,76	*	▼								
Landsvale (Hirundo rustica)	1976	3741	-0,58	**	▼	-6,04	**	▼								
Bysvale (Delichon urbicum)	1976	1631	-0,24		●	-4,86	**	▼								
Skovpiber (Anthus trivialis)	1976	553	-0,96	**	▼	-0,94		●								

	Yngletid *(breeding season)*								Vinter *(Winter)*							
	Langtidstendens *(Long term trend)*					Korttidstrend *(Short term trend (since 2014)*			Langtidstendens *(Long term trend)*					Korttidstrend *(Short term trend (since 2014)*		
	Startår *Starting year*	Ind/år *Ind/yr*	%/år *%/yr*		Ten-dens *Trend*	%/år *%/yr*		Ten-dens *Trend*	Startår *Starting year*	Ind/år *Ind/yr*	%/år *%/yr*		Ten-dens *Trend*	%/år *%/yr*		Ten-dens *Trend*
Engpiber (Anthus pratensis)	1983	221	-1,97	**	▼	-1,6		●	1988	83	-0,63		●	-6,25		?
Gul Vipstjert (Motacilla flava)	1986	74	-2,55	**	▼	1,04		?								
Hvid Vipstjert (Motacilla alba)	1978	536	1,23	**	▲	-3,91	**	▼								
Silkehale (Bombycilla garrulus)									1990	283	-1,01		●	3,28		?
Vandstær (Cinclus cinclus)									1991	14	-4,02	**	▼	0,09		?
Gærdesmutte (Troglodytes troglodytes)	1976	1743	1,08	**	▲	-1,46	*	▼	1976	430	1,52	**	▲	-2,03	*	▼
Jernspurv (Prunella modularis)	1976	306	-2,5	**	▼	-4,01	*	▼	1985	19	-0,64		●	-2,31		?
Rødhals (Erithacus rubecula)	1976	809	0,21		●	-2,49	*	▼	1977	194	0,6	*	▲	-1,52		●
Nattergal (Luscinia luscinia)	1977	598	-2,19	**	▼	-1,64		●								
Husrødstjert (Phoenicurus ochruros)	2005	16	-0,48		●	-7,05		?								
Rødstjert (Phoenicurus phoenicurus)	1978	268	3,03	**	▲	1,65	*	▲								
Bynkefugl (Saxicola rubetra)	1982	98	-4,43	**	▼	-8,71	*	▼								
Stenpikker (Oenanthe oenanthe)	1987	24	-2,28	*	▼	0,52		?								
Solsort (Turdus merula)	1976	6202	0,4	**	▲	-0,53		●	1976	2972	0,07		●	-1,2	*	▼
Sjagger (Turdus pilaris)	1987	159	-6,25	*	▼▼	-9,67	*	▼	1976	6325	-0,77	*	▼	0,63		●
Sangdrossel (Turdus philomelos)	1976	1084	0,35	*	▲	-1,89	*	▼								
Vindrossel (Turdus iliacus)									1978	349	3,24	**	▲	5,15		?
Misteldrossel (Turdus viscivorus)	1983	99	-1,31	**	▼	2,04		?	1990	28	-7,17	**	▼	5,74		?
Græshoppesanger (Locustella naevia)	1987	35	-2,72	**	▼	-2,53		?								
Sivsanger (Acrocephalus schoenobaenus)	1985	86	0,69		●	5,02	*	▲								
Kærsanger (Acrocephalus palustris)	1981	283	-0,31		●	0,31		●								
Rørsanger (Acrocephalus scirpaceus)	1978	416	-1,44	**	▼	-3,95	*	▼								
Gulbug (Hippolais icterina)	1976	262	-3,38	**	▼	-3,3	*	▼								
Gærdesanger (Curruca curruca)	1976	347	-1,2	**	▼	0,08		●								
Tornsanger (Curruca communis)	1976	1984	0		●	-3	**	▼								
Havesanger (Sylvia borin)	1976	1056	-1,11	**	▼	1,88	*	▲								
Munk (Sylvia atricapilla)	1976	1862	2,51	**	▲	2,66	**	▲								
Skovsanger (Phylloscopus sibilatrix)	1977	141	-2,74	**	▼	-9,8	*	▼▼								
Gransanger (Phylloscopus collybita)	1976	1439	3,94	**	▲	0,41		●								
Løvsanger (Phylloscopus trochilus)	1976	2189	-2,88	**	▼	-0,47		●								
Fuglekonge (Regulus regulus)	1976	362	-1,98	**	▼	-6,53	**	▼	1976	1137	-2,43	**	▼	-4,27	*	▼
Grå Fluesnapper (Muscicapa striata)	1981	62	-2,38	**	▼	-10,61	*	▼▼								
Broget Fluesnapper (Ficedula hypoleuca)	1978	52	-4,52	**	▼	2,43		?								
Halemejse (Aegithalos caudatus)	1982	71	-1,78	*	▼	-0,76		?	1979	297	-1,46	**	▼	-4,19		?
Sumpmejse (Poecile palustris)	1978	112	-0,66	*	▼	-3,18		?	1977	335	-0,16		●	-2,7	*	▼
Topmejse (Lophophanes cristatus)	1983	57	-2,82	**	▼	-1,45		?	1983	145	-2,2	**	▼	-6,43	*	▼
Sortmejse (Periparus ater)	1977	345	-1,67	**	▼	-2,02		●	1977	332	-0,86	**	▼	-7,36	**	▼
Blåmejse (Cyanistes caeruleus)	1976	748	0,27		●	-0,88		●	1976	1593	-0,01		●	-1,32		●
Musvit (Parus major)	1976	2474	-0,94	**	▼	-2,43	**	▼	1976	3755	-0,86	**	▼	-2,97	**	▼
Spætmejse (Sitta europaea)	1978	166	2,12	**	▲	-2,53	*	▼	1977	495	2,25	**	▲	-1,66	*	▼
Træløber (Certhia familiaris)	1978	75	-0,38		●	0,88		?	1978	83	-0,39		●	-3,34		?
Rødrygget Tornskade (Lanius collurio)	1981	51	-1,18	*	▼	-0,29		●								
Stor Tornskade (Lanius excubitor)									1987	11	0,63		●	-10,14	*	▼
Skovskade (Garrulus glandarius)	1976	277	-0,92	**	▼	-2,68	*	▼	1976	590	-0,3	*	▼	-0,06		●
Husskade (Pica pica)	1976	1044	-0,26		●	-3,71	**	▼	1976	1642	-0,97	**	▼	-4,04	**	▼
Allike (Coloeus monedula)	1977	1716	0,09		●	-0,75		●	1977	5791	1,42	**	▲	-0,88		●
Råge (Corvus frugilegus)	1981	5416	0,2		●	1,99	*	▲	1978	6728	-0,34		●	-0,71		●
Sortkrage (Corvus corone)	2005	77	-2,04		●	0,47		?	2008	126	-3,5	*	▼	0,2		?
Gråkrage (Corvus cornix)	1976	3717	-0,27	*	▼	-2,46	**	▼	1976	7030	-1,49	**	▼	-2,37	*	▼
Ravn (Corvus corax)	1989	173	5,92	**	▲	0,46		●	1989	286	9,06	**	▲▲	3,53	*	▲
Stær (Sturnus vulgaris)	1976	6124	-2,66	**	▼	-2,29	*	▼	1985	984	2,46	**	▲	4,4		?
Gråspurv (Passer domesticus)	1976	1752	-1,86	**	▼	-7,13	*	▼▼	1976	1459	-3,43	**	▼	-6,73	*	▼
Skovspurv (Passer montanus)	1976	1303	1,14	**	▲	-3,04	*	▼	1977	1534	-0,22		●	-3,07	*	▼
Bogfinke (Fringilla coelebs)	1976	5344	-0,37	**	▼	-0,66	*	▼	1976	2902	-1,17	**	▼	-2,94	*	▼
Kvækerfinke (Fringilla montifringilla)									1977	1994	-1,18	*	▼	1,99		?
Grønirisk (Chloris chloris)	1976	1014	-0,15		●	-3,9	**	▼	1976	1493	-1,97	**	▼	-4,99	*	▼
Stillits (Carduelis carduelis)	1984	198	3,27	**	▲	1,83		●	1981	373	1,89	*	▲	1,12		?
Grønsisken (Spinus spinus)	1985	39	-4,42	**	▼	-6,42		?	1976	2471	-0,94	*	▼	-5,16	*	▼
Tornirisk (Linaria cannabina)	1976	682	-2,45	**	▼	-2,8	*	▼								
Bjergirisk (Linaria flavirostris)									1990	332	-2,26	*	▼	-1,31		?
Lille Korsnæb (Loxia curvirostra)	1985	151	-4,18	**	▼	-15,08	*	▼▼	1982	620	-1,34	**	▼	-5,85	*	▼
Dompap (Pyrrhula pyrrhula)	1977	120	1,03	**	▲	5,91	*	▲	1976	566	-0,31		●	3,26	*	▲
Kernebider (Coccothraustes coccothraustes)	1982	61	-1,74	**	▼	-8,14	*	▼	1984	53	0,67		●	1,84		?
Gulspurv (Emberiza citrinella)	1976	2250	-2,72	**	▼	-5,28	**	▼	1976	2188	-3,39	**	▼	-8,92	*	▼▼
Rørspurv (Emberiza schoeniclus)	1976	378	-0,87	**	▼	-0,13		●								
Bomlærke (Emberiza calandra)	1982	331	-1,14	**	▼	-1,65		●	1999	427	-3,78	**	▼	-2,51		?
Hare (Lepus europaeus)	1984	443	0,1		●	0,86		●	1985	53	0,17		●	3,35		?
Egern (Sciurus vulgaris)	1985	28	-3,02	**	▼	-5,87		?	1986	32	-0,99		●	-4,79		?
Ræv (Vulpes vulpes)	1986	31	-2,61	**	▼	2,43		?	1987	11	-1,66		●	-3,82		?
Rådyr (Capreolus capreolus)	1984	234	1,25	**	▲	-2,1		●	1985	330	1,27	**	▲	-0,81		●

Appendix 2. Grafer med bestandsudvikling for de almindeligt forekommende arter i Danmark

Grågås (Anser anser)
Greylag Goose
Indeks

Pibeand (Mareca penelope)
Eurasian Wigeon
Indeks

Canadagås (Branta canadensis)
Canada Goose
Indeks

Krikand (Anas crecca)
Eurasian Teal
Indeks

Bramgås (Branta leucopsis)
Barnacle Goose
Indeks

Gråand (Anas platyrhynchos)
Mallard
Indeks

Gravand (Tadorna tadorna)
Common Shelduck
Indeks

Skeand (Spatula clypeata)
Northern Shoveler
Indeks

Gravand (Tadorna tadorna)
Common Shelduck
Indeks

Taffeland (Aythya ferina)
Common Pochard
Indeks

Appendix 2 (fortsat)

Blå Kærhøg (Circus cyaneus)
Hen Harrier

Tårnfalk (Falco tinnunculus)
Common Kestrel

Duehøg (Astur gentilis)
Northern Goshawk

Agerhøne (Perdix perdix)
Grey Partridge

Spurvehøg (Accipiter nisus)
Eurasian Sparrowhawk

Vagtel (Coturnix coturnix)
Common Quail

Musvåge (Buteo buteo)
Common Buzzard

Fasan (Phasianus colchicus)
Common Pheasant

Fjeldvåge (Buteo lagopus)
Rough-legged Buzzard

Vandrikse (Rallus aquaticus)
Water Rail

Appendix 2 (fortsat)

Rørhøne (Grønbenet) (Gallinula chloropus)
Common Moorhen

Vibe (Vanellus vanellus)
Northern Lapwing

Blishøne (Fulica atra)
Eurasian Coot

Vibe (Vanellus vanellus)
Northern Lapwing

Strandskade (Haematopus ostralegus)
Eurasian Oystercatcher

Dobbeltbekkasin (Gallinago gallinago)
Common Snipe

Klyde (Recurvirostra avosetta)
Pied Avocet

Dobbeltbekkasin (Gallinago gallinago)
Common Snipe

Stor Præstekrave (Charadrius hiaticula)
Common Ringed Plover

Skovsneppe (Scolopax rusticola)
Eurasian Woodcock

Storspove (Numenius arquata)
Eurasian Curlew
Indeks

Stormmåge (Larus canus)
Common Gull
Indeks

Rødben (Tringa totanus)
Common Redshank
Indeks

Sildemåge (Larus fuscus)
Lesser Black-backed Gull
Indeks

Svaleklire (Tringa ochropus)
Green Sandpiper
Indeks

Sølvmåge (Larus argentatus)
European Herring Gull
Indeks

Mudderklire (Actitis hypoleucos)
Common Sandpiper
Indeks

Svartbag (Larus marinus)
Great Black-backed Gull
Indeks

Hættemåge (Chroicocephalus ridibundus)
Black-headed Gull
Indeks

Fjordterne (Sterna hirundo)
Common Tern
Indeks

Appendix 2 (fortsat)

Havterne (Sterna paradisaea)
Arctic Tern

Natugle (Strix aluco)
Tawny Owl

Huldue (Columba oenas)
Stock Dove

Mursejler (Apus apus)
Common Swift

Ringdue (Columba palumbus)
Common Wood Pigeon

Isfugl (Alcedo atthis)
Common Kingfisher

Tyrkerdue (Streptopelia decaocto)
Eurasian Collared Dove

Grønspætte (Picus viridis)
European Green Woodpecker

Gøg (Cuculus canorus)
Common Cuckoo

Sortspætte (Dryocopus martius)
Black Woodpecker

Stor Flagspætte (Dendrocopos major)
Great Spotted Woodpecker

Bysvale (Delichon urbicum)
Common House Martin

Sanglærke (Alauda arvensis)
Eurasian Skylark

Skovpiber (Anthus trivialis)
Tree Pipit

Sanglærke (Alauda arvensis)
Eurasian Skylark

Engpiber (Anthus pratensis)
Meadow Pipit

Digesvale (Riparia riparia)
Sand Martin

Engpiber (Anthus pratensis)
Meadow Pipit

Landsvale (Hirundo rustica)
Barn Swallow

Gul Vipstjert (Motacilla flava)
Western Yellow Wagtail

Appendix 2 (fortsat)

Stenpikker (Oenanthe oenanthe)
Northern Wheatear

Misteldrossel (Turdus viscivorus)
Mistle Thrush

Solsort (Turdus merula)
Common Blackbird

Misteldrossel (Turdus viscivorus)
Mistle Thrush

Sjagger (Turdus pilaris)
Fieldfare

Græshoppesanger (Locustella naevia)
Common Grasshopper Warbler

Sangdrossel (Turdus philomelos)
Song Thrush

Sivsanger (Acrocephalus schoenobaenus)
Sedge Warbler

Vindrossel (Turdus iliacus)
Redwing

Kærsanger (Acrocephalus palustris)
Marsh Warbler

Appendix 2 (fortsat)

Rørsanger (Acrocephalus scirpaceus)
Eurasian Reed Warbler

Munk (Sylvia atricapilla)
Eurasian Blackcap

Gulbug (Hippolais icterina)
Icterine Warbler

Skovsanger (Phylloscopus sibilatrix)
Wood Warbler

Gærdesanger (Curruca curruca)
Lesser Whitethroat

Gransanger (Phylloscopus collybita)
Common Chiffchaff

Tornsanger (Curruca communis)
Common Whitethroat

Løvsanger (Phylloscopus trochilus)
Willow Warbler

Havesanger (Sylvia borin)
Garden Warbler

Fuglekonge (Regulus regulus)
Goldcrest

Grå Fluesnapper (Muscicapa striata)
Spotted Flycatcher

Sortmejse (Periparus ater)
Coal Tit

Broget Fluesnapper (Ficedula hypoleuca)
European Pied Flycatcher

Blåmejse (Cyanistes caeruleus)
Eurasian Blue Tit

Halemejse (Aegithalos caudatus)
Long-tailed Tit

Musvit (Parus major)
Great Tit

Sumpmejse (Poecile palustris)
Marsh Tit

Spætmejse (Sitta europaea)
Eurasian Nuthatch

Topmejse (Lophophanes cristatus)
European Crested Tit

Træløber (Certhia familiaris)
Eurasian Treecreeper

Appendix 2 (fortsat)

Stær (Sturnus vulgaris)
Common Starling

Grønirisk (Chloris chloris)
European Greenfinch

Gråspurv (Passer domesticus)
House Sparrow

Stillits (Carduelis carduelis)
European Goldfinch

Skovspurv (Passer montanus)
Eurasian Tree Sparrow

Grønsisken (Spinus spinus)
Eurasian Siskin

Bogfinke (Fringilla coelebs)
Common Chaffinch

Tornirisk (Linaria cannabina)
Common Linnet

Kvækerfinke (Fringilla montifringilla)
Brambling

Bjergirisk (Linaria flavirostris)
Twite

Appendix 2 (fortsat)

Storspove. Foto: Albert Steen-Hansen.

Appendiks 3. Oversigt over arter i indikatorerne

Overartnr	Art	Alle almindelige danske fugle	Skovfugle	Landbrugslands-fugle	Øvrige almindelige danske ynglefugle
00070	Lille Lappedykker	x			x
00090	Toppet Lappedykker	x			x
00100	Gråstrubet Lappedykker	x			
00720	Skarv	x			
01220	Fiskehejre	x			x
01520	Knopsvane	x			x
01540	Sangsvane	x			
01610	Grågås	x			
01660	Canadagås	x			
01670	Bramgås	x			
01730	Gravand	x			x
01790	Pibeand	x			
01840	Krikand	x			
01860	Gråand	x			x
01940	Skeand	x			
01980	Taffeland	x			
02030	Troldand	x			
02060	Ederfugl	x			
02180	Hvinand	x			
02200	Lille Skallesluger	x			
02210	Toppet Skallesluger	x			
02230	Stor Skallesluger	x			
02310	Hvepsevåge	x			
02390	Rød Glente	x			
02430	Havørn	x			
02600	Rørhøg	x			x
02610	Blå Kærhøg	x			
02670	Duehøg	x			
02690	Spurvehøg	x	x		
02870	Musvåge	x			x
02900	Fjeldvåge	x			
03040	Tårnfalk	x		x	
03670	Agerhøne	x		x	
03700	Vagtel	x			
03940	Fasan	x			x
04070	Vandrikse	x			
04240	Rørhøne (Grønbenet)	x			x
04290	Blishøne	x			x
04500	Strandskade	x			x
04560	Klyde	x			
04700	Stor Præstekrave	x			
04930	Vibe	x		x	
05190	Dobbeltbekkasin	x		x	
05290	Skovsneppe	x			
05410	Storspove	x			x
05460	Rødben	x			x
05530	Svaleklire	x			
05560	Mudderklire	x			
05820	Hættemåge	x			x
05900	Stormmåge	x			
05910	Sildemåge	x			
05920	Sølvmåge	x			
06000	Svartbag	x			
06150	Fjordterne	x			
06160	Havterne	x			
06680	Huldue	x	x		
06700	Ringdue	x			x
06840	Tyrkerdue	x			x
07240	Gøg	x			x
07610	Natugle	x			

Overartnr	Art	Alle almindelige danske fugle	Skovfugle	Landbrugslands-fugle	Øvrige almindelige danske ynglefugle
07950	Mursejler	x			x
08310	Isfugl	x			x
08560	Grønspætte	x			x
08630	Sortspætte	x	x		
08760	Stor Flagspætte	x	x		
09760	Sanglærke	x		x	
09810	Digesvale	x			
09920	Landsvale	x		x	
10010	Bysvale	x			x
10090	Skovpiber	x			x
10110	Engpiber	x		x	
10170	Gul Vipstjert	x		x	
10200	Hvid Vipstjert	x		x	
10480	Silkehale	x			
10500	Vandstær	x			
10660	Gærdesmutte	x			x
10840	Jernspurv	x			x
10990	Rødhals	x	x		
11030	Nattergal	x			x
11210	Husrødstjert	x			x
11220	Rødstjert	x	x		
11370	Bynkefugl	x		x	
11460	Stenpikker	x		x	
11870	Solsort	x			x
11980	Sjagger	x		x	
12000	Sangdrossel	x			x
12010	Vindrossel	x			
12020	Misteldrossel	x	x		
12360	Græshoppesanger	x			x
12430	Sivsanger	x			x
12500	Kærsanger	x			x
12510	Rørsanger	x			x
12590	Gulbug	x			x
12740	Gærdesanger	x		x	
12750	Tornsanger	x		x	
12760	Havesanger	x	x		
12770	Munk	x			x
13080	Skovsanger	x	x		
13110	Gransanger	x	x		
13120	Løvsanger	x			x
13140	Fuglekonge	x	x		
13350	Grå Fluesnapper	x			x
13490	Broget Fluesnapper	x	x		
14370	Halemejse	x			x
14400	Sumpmejse	x	x		
14540	Topmejse	x	x		
14610	Sortmejse	x	x		
14620	Blåmejse	x			x
14640	Musvit	x			x
14790	Spætmejse	x	x		
14860	Træløber	x	x		
15150	Rødrygget Tornskade	x		x	
15200	Stor Tornskade	x			
15390	Skovskade	x	x		
15490	Husskade	x			x
15600	Allike	x			x
15630	Råge	x		x	
15671	Sortkrage	x		x	
15673	Gråkrage				
15720	Ravn	x	x		

Appendiks 3. Oversigt over arter i indikatorerne

Overartnr	Art	Alle almindelige danske fugle	Skovfugle	Landbrugslands-fugle	Øvrige almindelige danske ynglefugle
15820	Stær	x			x
15910	Gråspurv	x			x
15980	Skovspurv	x		x	
16360	Bogfinke	x	x		
16380	Kvækerfinke	x			x
16490	Grønirisk	x			x
16530	Stillits	x		x	
16540	Grønsisken	x	x		
16600	Tornirisk	x		x	
16620	Bjergirisk	x			
16660	Lille Korsnæb	x			
17100	Dompap	x	x		
17170	Kernebider	x	x		
18570	Gulspurv	x		x	
18770	Rørspurv	x			x
18820	Bomlærke	x		x	
99020	Hare				
99022	Egern				
99038	Ræv				
99078	Rådyr				

Rådyr. Foto: Hans Henrik Larsen.

Appendiks 4. Oversigt over projektdeltagere i alle sæsoner 2023-24.

DOF Bornholm

Kurt Buchmann
Henriette Tøttrup Hansen
Erik Jensen
Jens Christensen
Hanne Tøttrup
Lene Hjorth
Kell Olsen
Torben Hellebek
Niels Erik Johansen
Karen Merete Klausen
Carsten Andersen
Evy Nielsen
Hans Kurt Pedersen
Peter Holm-Jensen

DOF Fyn

Niels Bomholt Jensen
Gunnar Jørgensen
Michael L.J. Glentedal
Palle Bo Larsen
Jens Peter Madsen
Niels Riis
Michael Bjerregaard
Erik Ehmsen
Jens Bækkelund
Niels Andersen
Else Klint
Erik Busk
Elin Vrang
Ole Henrik Scharff
Kirsten Halkjær Lund
Niels Aage Madsen
Anne Veber Døssing
Joakim Dybbroe
Thomas Kampmann
Per Toft Johansen
Niels Munch Kofoed
John Markenvard
Michael Parkø
Vibeke Hedvig Hestekær
Søren Louis Rasmussen
John Frisenvænge
Arne Bruun
Hans Rytter
Per Rasmussen
Torben Skytte Hvass
Lise Østerberg
Lene Parkø
Margrethe Andersen

DOF København

Stefan Andersen
Erik Mandrup Jacobsen
Torben Kragh
Kim Petersen
Søren Spork
Lisbeth Boye Jensen
Stig Linander
Jan Eriksen
Kurt E. Nielsen
John Nielsen
Ebbe Nordbo
Ole Søgaard
Leo Lund Mathiasen
Jens Mortensen
Per Frydenlund Nielsen
Henrik Leth
Erik Agertoft
Jens C. Pedersen
Søren Peter Pinnerup
Christian Scharff Grandorf
Inge Christiansen
Michael Fink Jørgensen
Thomas Vikstrøm
Poul Holm
Nina Yasmin Ali
Arne Volf
Tom Elmer Christensen
Søren Vinding
Alice Jørgensen
Jan Speiermann
Christian Terp
Susan Schou Sørensen
Daniel Palm Eskildsen
Lars Jørn Jensen
Kaare Hasløv
Leif Frederiksen
Leif Møller-Hansen
Carsten Enggaard Stidsen
Adam Søderdahl
Helen Albinussen
Bjarne Fersum
Timme Nyegaard
Niels Munch Kofoed
Ulla Bresciani
Marta Bagoly Grun
Christian Ebbe Mortensen
Holger Hansen

DOF Nordjylland

Helene Bjørn
Joshua Haahr
Torben Nielsen
Peter Manstrup
Anders Refstrup
Henrik Møller Thomsen
Gunnar Hansen
Knud Erik Sørensen
Anders Østerby
Svend Erik Mikkelsen
Vibeke Hatt Sørensen
Liselone Callesen
Thyge Steffensen
Frank Christian Andersen
Søren Kjær
Henrik Christoffersen
Anni Guldberg Madsen
John Kristensen
Anton Thøger Larsen
Torsten Hansen
Ole Garsdal Hansen
Gunnar Tindborg
Poul Erik Østergaard
Peter Hansen
Britt Lægsgaard
Poul Erik Sperling
Anna Brita Nedergaard
Lars Heiring Sørensen
Torben Nilaus Jensen
Tscherning Clausen
Henrik Hald Nørgaard
Britta Rubæk
Dorthe Mikkelsen
Ole Sørensen
Helge Røjle Christensen
Bjarne Golles
Lars H. Mortensen
Helene Pilgaard Hejlskov

Gråsisken. Foto: René Petersen.

Appendix 4 (fortsat)

DOF Nordsjælland
Richard Larsen
Vincent Hvenegård
Jørgen Schultz
Jørgen Hugo Rasmussen
Henrik Høigaard
Henrik Boeg
Allan Nielsen
Stig Englund
Leif Møller-Hansen
Ole Michael Jensen
Niels Daugaard Sørensen
Flemming Arentoft
Christian Glahder
Ulla Munch Hansen
Arne Kristensen
Luise Ekberg
Holger Hansen
Vitus Gorm Chalise Andersen
Hans Hansen
Anne-Marie Bech
Hans Meltofte
Alex Rosendal
Per Grove Thomsen
Lars Jensen
Janne Møller Christensen
Hans Okkels Birk
Mogens Holme
Jesper Qvist
Per Ekberg
John Hansen
Ole Søgaard
Thomas Vikstrøm
Liva Gerd Bonnesen
Steen Søgaard
Anne-Grete Ditlevsen
Jakob Ugelvig Christiansen
Bent Holme

DOF Nordvestjylland
Helge Røjle Christensen
Bent Jensen
Johnny Kahlert
Børge Petersen
Poul Blicher Andersen
Villy Lauritsen
Stinne Aastrup
Marianne Fock
Henning Beck Sørensen
Stina Kruse Kidmose
Martin Høj Hansen
Flemming Damskov
Svend Svendsen
Ankjær Toftgaard Poulsen
Niels Imhoff Nielsen
Gorm Thyge Wæhrens
Elisabeth Strube
Kaare Hasløv
Hanne Helms
Egon Mogensen
Ole Riis Petersen

DOF Storstrøm
Bo Kayser
Ulla Brandt
Lasse Birch Højrup
David B. Collinge
René Christensen
Birgitte Birch Andreasen
Finn Jensen
Svend Erik Jessen
Henrik Wejdling
Uffe B. Nielsen
Allan Prang
Torben Hviid
Henning Heldbjerg
Lars Walsted Christoffersen
Sven Thorsen
Palle Sørensen
Bente Larsen
Flemming Olsen
Stig Jürgensen
Leif H. Jacobsen
Annette Hansen
Niels Bruun-Rasmussen
Niels Munch Kofoed
Ole Friis Larsen
Gedser Fuglestation
Kim Laustsen
Egon Mogensen
Ole Riis Petersen

DOF Sydvestjylland
Hans Okkels Birk
Jens Thalund
Susanne Overgaard Petersen
Inge Nagstrup
Karin Gustausen
Bjarne Holm
Kurt Bredal Christensen
Ole Thorup
Michael S. Johansen
Gert Brosbøl
Sven Bødker
Helle Hvitved
Inge-Lise Tobiesen
Per Delphin
Kaj Gadsbøll
Gunner Kjerulf Poulsen
Birgit Lund

DOF Sydøstjylland
Leif Johansen
Ole Dalsgaard Pedersen
Geoffrey Charles Preston
Kevin Kuhlmann Clausen
Michael T. Pedersen
Aleks Lund
Søren Højager
Jens Zeeberg
Carsten Fynbo Larsen
Karin Holm Jensen
Lars Kromann-Larsen
Per Delphin
Vilhelm Paulsen
Erik Røjgaard
Lene Gredal
Marianne Fock
Nina Rosendahl Larsen
Steen Christensen
Lars Holst Pedersen
Ronni Røjgaard
Bodil Nygaard Poulsen
Gert Kobbelgaard
Dorte Bryrup
Ken Toxværd A. Alminde
Allan Bech
Iwan Bergholdt
Søren Peter Jensen
Helle Johannesen
Knud Erik Foged
Jens Erik Knudsen
Niels Kristian Bech Jensen
Arne Lilhauge
Per Jørgensen
Jens Erik Sørensen
Ulla Baslund

DOF Sønderjylland
Gerda Bladt
Preben Jensen
Martin Iversen
Lars Peter Hansen
Poul Erik Junk
Peter Schwartz Jensen
Jørn Vinther Sørensen
Karen Raagaard
Tina Sørensen
Erik Faudel
Gert Fahlberg
Niels Peter Møller Jensen
Klaus Bo Jensen
Helle Regitze Boesen
Gabor Graehn
Niels Jørgen Jensen
Christopher James Seaton
Ole Tønder

DOF Vestjylland
Lars Holm Hansen
Jens Ballegaard
Anders Vadstrup
Jacob Lind
Egon Østergaard
Jens Hasager Kirk
Stig Niklassen
Georg Kristensen
Leif Novrup
Frederik Grønfeldt
Kristian Tikjøb Olsen
Gert Henriksen
Peter R. Pedersen Derdau
Peter Markussen
Svend Erik Petersen
Hans Rasmussen
Egon Toft
Agner Svenstrup
Anders Sørensen
Svend Svendsen
Poul Krag
Ole Amstrup
Jonna Forsom
Morten Swayne Storgaard
Karsten Laursen
Thomas Borup Svendsen

DOF Vestsjælland

Niels Poul Dreyer
Rolf Lehrmann
Thorbjørn Stoltze
Per-Henrik Nielsen
Jan Kiel
Conni Lauritzen
Annette Ellebæk
Bent Koluda
Stefan Andersen
Kirsten Laursen
John Steffensen
Jørgen Madsen
Bo Brauner
Henrik Gerner Baark
Torben Johannesen
Tom Elmer Christensen
Andreas Petersen
Jytte Toftegård Madsen
Hans Henrik Larsen
Henrik Salomonsen
Ulla Rode
Kirsten Olsen
Kristian Bruus-Jensen
Birgit Hedegaard
Hanne Nielsen
Peter Ellegaard
Thomas Trojel
Ole Buch Hansen
Jan Eriksen
Anne Schoen
Merete Gertz
Ivo Petersen
Mette Sørensen
Peter Harder
Rune Tjørnløv
Hanne Glahder
Ove E. Andersen
Else Marie Jespersen
Mogens Bryndum
Else Kønig
Jan W. Badura
Henning Heldbjerg
Carl Johan Corneliussen
Hans Busk
Jette Reeh
Uffe Mynster
Jette Mynster
Morten Jensen
Grethe M. Jensen

DOF Østjylland

Inger Klit
Flemming Falk
Niels Kristian Bech Jensen
Henry Lind
Kim Rosing-Asvid
Claus Danielsen
Poul Henning Christensen
Hans Knakkergaard
Henrik Birk
Martin Iversen
Ole F. Jensen
Annie Pedersen
Bjarne Boye Sørensen
Arne Bo Larsen
Niels Kofod-Nielsen
Flemming Bohl
Ursula Burmann
Lars P. Johansson
Ole Bøgh Vinther
Knud Krog
Simon Iversen
Jens Peter Pedersen
Bent Sømod
Christian A. Jensen
Torben Hvid
Bent Birk Kristensen
Klaus Kjærsgaard-Rasmussen
Poul Erik Østergaard
Charlotte Eskildsen
Jørgen Hammershaimb
Ernst Hjøllund
Flemming H. Nielsen
Børge Jakobsen
Lars Tom-Petersen
Preben Bach
Steven Kadin
Sven Wemmelund
Joy Klein
Jens Kristian Laursen
Peer S. Daugbjerg
Steen Kryger
Søren Højager
Malene Ringberg
Mogens Hansen
Leila Walker
Kirsten Windfeldt Jensen
Jørgen Kjeldsen
Peter Lange

Gøg mobbes af rørspurv. Foto: Jørn Skeldahl.

Appendiks 5. Tidslinje over ændringer i Punkttællingsprogrammets retningslinjer

2024
- Der indføres en app til brug for udførelse af tælling, primært på nye ruter

2021
- Indførelse af tidlige yngletidstællinger (15/3-30/4) og nattællinger (20/5-10/7)
- Generalisering af mindsteafstand mellem punkter til 300 meter.
- Indførelse af makimumsafstand mellem punkter: 1000 meter.

2020
- Kravet om ikke at bruge kikkert fjernes fra vejledningen. Kravet har formentlig ikke været overholdt i årtier, om nogensinde.

2000'erne
- 2004: Kravet om at angive ved rapporteringen af yngletællingen om der er registreret ungfugle under tællingen, fjernes.
- 2003: Udvidelse af sen yngletid fra startdato 15/5 til 1/5.
- 2003: Retningslinjen for udregning af indeks ændres til, at arten i mindst ti år har været registreret på mindst 30 aktive ruter.
- 2003: Indførelse af TRIM til beregning af arternes indeks, hvilket bl.a. tillader pauser i rutedækningen; før 2003 skulle en rute udføres hvert år for at holdes "i live", hvilket nu ikke længere er nødvendigt
- Indtil ca. 2003 var det ikke muligt at behandle tal på mere end to cifre. Derfor er største flokstørrelse i vores datasæt før 2002: 99. En større arkivgennemgang af papirskemaer er påbegyndt i 2024, hvorved der i databasen kan indsættes tal større end 99 på ruter fra før 2003.
- 2003: Naturtypen "Andet" opgives og kan ikke længere anføres af punkttælleren

1990'erne
- 1997: Det mindste tilladte antal punkter på en rute ændres fra 20 til 10.
- Retningslinjen om at angive antallet af 1K-fugleindivider på skemaet opgives.
- 1990: Kriteriet for beregning af indeks ændres til, at arten skal være registreret på mindst 20 gentagne ruter og på mindst 30 punkter i hvert af de to år, der sammenlignes.

1980'erne
- 1989: Kriteriet for beregning af indeks ændres fra, at arten skal være registreret på mindst 15 ruter, 40 punkter fordelt på 20 ruter eller 80 punkter, til, at arten skal være observeret på mindst 15 gentagne ruter og på mindst 20 punkter hvert år.
- Mellem 1985 og 1989, formentlig 1988: Udvidelse af vintertællingsperioden fra 20/12-4/1 til 20/12-20/1.
- Mellem 1983 og 1986, formentlig 1986: Naturtypebeskrivelsen på punktet udvides fra ¾ til 4/4.
- 1983: Pattedyr medtages.
- 1982: Udvidelse af vintertællingsperioden fra 24/12-4/1 til 20/12-4/1
- 1980: Sommertid indføres nationalt. Det er uvist om punkttællerne har kompenseret for denne ændring på relevante tællinger.

1970'erne
- 1978: Muligheden for at fravige datoen fra første tælling på ruten udvides fra 5 til 7 dage.
- 1977: Bestandsændringerne for grå- og skovspurv overgår fra at beregnes ud fra individantallet til at beregnes ud fra antallet af punkter med registrering.

Bogfinke. Foto: Henrik Friis.